

Komisja Europejska przedstawiła dziś analizę niemal 150 tys. odpowiedzi otrzymanych w ramach konsultacji w sprawie ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem (ISDS) przeprowadzonych w związku z transatlantyckim partnerstwem handlowo-inwestycyjnym (TTIP). Komisja poprosiła zainteresowanych o komentarze na temat możliwych sposobów ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorami prywatnymi a rządami.

Konsultacje miały przede wszystkim na celu ustalenie, czy podejście proponowane przez UE w związku z TTIP zapewni właściwą równowagę między ochroną inwestorów a zagwarantowaniem UE prawa i zdolności do regulacji w interesie publicznym. Sprawozdanie Komisji zawiera szczegółową analizę wszystkich odpowiedzi. Komisja przedyskutuje kolejne działania z Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi UE i innymi zainteresowanymi podmiotami, m.in. organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami, związkami zawodowymi, organizacjami konsumenckimi oraz ze środowiskiem akademickim.

– *Konsultacje jasno wskazują na bardzo sceptyczne nastawienie do instrumentu rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem* – skomentowała **Cecilia Malmström**, komisarz do spraw handlu.

– *Kwestie ochrony inwestycji oraz ISDS w porozumieniu TTIP wymagają otwartej i uczciwej dyskusji z rządem państw członkowskich UE, Parlamentem Europejskim oraz społeczeństwem obywatelskim. Dopiero po takiej dyskusji będziemy mogli przedstawić jakiegokolwiek zalecenia polityczne w tym zakresie. Będzie ona pierwszym krokiem po opublikowaniu niniejszego sprawozdania. Pragniemy również zauważyć, że w trakcie konsultacji otrzymaliśmy konstruktywne wskazówki co do obszarów, w których możliwe są zmiany. Będziemy mieli je na uwadze w trakcie prowadzonej dyskusji. Musimy się ponadto zastanowić, jak uwzględnić istnienie 1,4 tys. dwustronnych umów tego typu, zawartych przez państwa UE czasami jeszcze w latach 50. ubiegłego wieku* – dodała komisarz **Malmström**.

– *Większość tych umów nie przewiduje gwarancji, które UE chciałaby uzyskać. Będzie to również ważny element naszych rozważań dotyczących optymalnego podejścia do kwestii ochrony inwestycji w porozumieniach zawartych przez UE. Jeśli bowiem nie uda się nam ich zastąpić nowocześniejszymi przepisami, porozumienia te będą nadal obowiązywać, a wraz z nimi utrzymają się wszystkie uzasadnione zastrzeżenia formułowane w ostatnich miesiącach* – podkreśliła.

– *Chciałabym wyraźnie zaznaczyć, że porozumienie TTIP, które Komisja Europejska negocjuje i przedstawi do ratyfikacji będzie korzystne dla obywateli – korzystne dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Europie. Wzmocni wpływ Europy na świecie i pomoże nam chronić nasze rygorystyczne normy. Komisja nigdy nie wzięłaby pod uwagę umowy dopuszczającej obniżenie naszych standardów lub ograniczającej zdolności rządów do regulacji. Podobnie jak nie dopuściłyby do niej państwa członkowskie UE i Parlament Europejski* – powiedziała komisarz **Malmström**.

Szczegóły sprawozdania

W kwestionariuszu konsultacji szczegółowo wyjaśniono podejście UE w 12 kwestiach dotyczących ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w ramach TTIP. Podejście to opiera się na usprawnieniach, które UE chciałaby wprowadzić w istniejącym systemie. Kwestie objęte konsultacjami dotyczą m.in. zabezpieczenia prawa rzędów do wprowadzania regulacji w interesie publicznym, pełnej przejrzystości procedur rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem, wymogów etycznych w stosunku do arbitrów oraz ewentualnego organu odwoławczego.

Większość odpowiedzi, około 145 tys. (97 proc.), nadeszło za pośrednictwem różnych platform internetowych grup interesów zawierających gotowe krótkie odpowiedzi negatywne. Komisja otrzymała ponadto indywidualne komentarze od ponad 3 tys. osób i około 450 organizacji reprezentujących przekrój społeczeństwa obywatelskiego UE, m.in. organizacji pozarządowych, organizacji przedsiębiorców, związków zawodowych, stowarzyszeń konsumentów, kancelarii prawnych i środowisk akademickich. Te ostatnie odpowiedzi zawierają bardziej szczegółowe uwagi w odniesieniu do proponowanego podejścia. (Zob. notatka prasowa [MEMO/15/3202](#))

Zasadniczo otrzymane odpowiedzi można podzielić na trzy kategorie:

- wyrażające ogólny sprzeciw lub wątpliwości dotyczące TTIP;
- wyrażające sprzeciw lub ogólne obawy dotyczące ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w ramach TTIP;
- zawierające szczegółowe uwagi na temat podejścia zaproponowanego przez UE w związku z TTIP i reprezentujące zróżnicowane i rozbieżne opinie.

Wiele odpowiedzi z dwóch pierwszych kategorii wyraźnie wskazuje na obawy obywateli w całej Europie co do porozumienia TTIP jako takiego oraz co do samej zasady ochrony inwestycji i instrumentu rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem.

Odpowiedzi z trzeciej kategorii zawierają szczegółowe uwagi dotyczące różnych aspektów unijnego podejścia, a w niektórych przypadkach – konkretne sugestie dotyczące możliwych zmian. W odniesieniu do niemal wszystkich 12 omawianych zagadnień opinie są podzielone. Na podstawie otrzymanych uwag można wskazać dziedziny, które wydają się być szczególnie ważne dla respondentów. Są to m.in.:

- ochrona prawa do regulacji;
- powołanie i funkcjonowanie trybunałów arbitrażowych;
- związek między krajowymi systemami sądowymi i rozstrzygnięciem sporów między inwestorem a państwem;
- weryfikacja decyzji wydanych w ramach rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem pod kątem poprawności prawnej za pomocą mechanizmu odwoławczego.

Wyznaczają one cztery obszary działań wymagających dalszej analizy.

Następne kroki

W pierwszym kwartale 2015 r. Komisja przeprowadzi szereg spotkań konsultacyjnych z rządami państw UE, Parlamentem Europejskim oraz różnymi zainteresowanymi podmiotami, m.in. m.in. organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, związkami zawodowymi, stowarzyszeniami konsumentów i organizacjami zaangażowanymi w ochronę środowiska naturalnego, by przedyskutować kwestie ochrony inwestycji oraz rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w ramach TTIP w oparciu o przedstawione dzień sprawozdanie. Pierwszym krokiem będzie przedstawienie w dniu 22 stycznia wyników konsultacji Komisji Handlu Międzynarodowego (INTA) Parlamentu Europejskiego. Na podstawie konsultacji przeprowadzonych w pierwszym kwartale Komisja opracuje szczegółowe propozycje na potrzeby negocjacji dotyczących TTIP.

Kontekst

Państwa członkowskie UE zwróciły się do Komisji o uwzględnienie ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem w negocjacjach w sprawie TTIP.

W wytycznych negocjacyjnych (zwanym również „mandatem”, który opublikowano) opracowanych na potrzeby rokowań w sprawie TTIP przewidziano możliwość ujęcia obu tych kwestii **pod warunkiem dotrzymania szeregu warunków**. Było to jasnym sygnałem, że decyzja o ewentualnym uwzględnieniu rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem zostanie podjęta dopiero na końcowym etapie negocjacji.

Rozmowy w sprawie inwestycji w ramach TTIP zostały zawieszono. Zostaną ponownie podjęte dopiero wówczas, gdy Komisja dojdzie do wniosku, że jej nowe propozycje gwarantują m.in., że specjalne procedury rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem nie będą ograniczać jurysdykcji państw członkowskich UE.

Z uwagi na duże zainteresowanie opinii publicznej ochroną inwestycji i rozstrzygnięciem sporów między inwestorem a państwem w ramach TTIP w dniach od 27 marca do 13 lipca 2014 r. Komisja przeprowadziła konsultacje społeczne. Ich celem było uzyskanie opinii na temat tego, czy proponowane podejście UE zapewni właściwą równowagę między ochroną inwestorów a zagwarantowaniem UE i państwom członkowskim prawa i zdolności do regulacji w interesie publicznym. Rozstrzygnięcie sporów między inwestorem a państwem w drodze międzynarodowego arbitrażu nie jest niczym nowym. Mechanizm ten uwzględniono w ponad 1,4 tys. umów inwestycyjnych zawartych przez państwa członkowskie UE i 3 tys. umów na całym świecie.

W 2009 r. w Traktacie z Lizbony Unii Europejskiej powierzono kompetencje w zakresie ochrony inwestycji. Od tego czasu Komisja podejmuje znaczne wysiłki na rzecz reformowania obecnego systemu ochrony inwestycji i odpowiedniego mechanizmu rozstrzygnięcia sporów. Podejście proponowane przez UE różni się zasadniczo od podejścia przyjętego w istniejących 3 tys. umów, które zawierają tradycyjne klauzule dotyczące ochrony inwestycji i rozstrzygnięcia sporów między inwestorem a państwem. Wiele z tych umów pochodzi z lat 60., 70. i 80. ubiegłego wieku. UE wprowadziła nowoczesne postanowienia dotyczące ochrony inwestycji i rozstrzygnięcia sporów między

inwestorem a państwem w umowach o handlu z Kanadą (CETA) i z Singapurem. Uwzględniają one najbardziej rygorystyczne normy w zakresie przejrzystości, uczciwości i rozliczalności. Wspomniane podejście bazuje również na skutecznych wysiłkach UE podejmowanych na forum ONZ na rzecz stworzenia pierwszego globalnego systemu zasad dotyczących przejrzystości w odniesieniu do rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem w ramach UNCITRAL.

Przydatne linki

- Konsultacje online w sprawie ochrony inwestycji i rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem (ISDS) przeprowadzone w związku z transatlantyckim partnerstwem handlowo-inwestycyjnym
- Notatka prasowa na temat konsultacji
- Odpowiedzi przesłane przez uczestników konsultacji

- Wytyczne negocjacyjne w sprawie TTIP

Dalsze pytania i odpowiedzi

<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1233>

- Arkusze informacyjne na temat rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem